

ਦਫ਼ਤਰ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ, ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ
ਸਟੇਟ ਪ੍ਰੋਜੈਕਟ ਡਾਇਰੈਕਟਰ, ਸਰਵ ਸਿੱਖਿਆ ਅਭਿਆਨ ਅਥਾਰਟੀ, ਪੰਜਾਬ
ਐਸ.ਸੀ ਓ ਨੰ:- 104-106, ਦੂਸਰੀ ਮੰਜ਼ਿਲ, ਸੈਕਟਰ 34-ਏ, ਚੰਡੀਗੜ ਫ਼ੋਨ ਨੰ: 0172- 5015864, 5015865

ਫੈਕਸ:0172-2624687

ਵੱਲ

ਸਮੂਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸਿੱਖਿਆ ਅਫ਼ਸਰ (ਸੈ.ਸਿੱ/ ਐ.ਸਿੱ), ਨੋਟਿਸ ਬੋਰਡ ਰਾਹੀਂ
ਸਮੂਹ ਡੀ.ਆਰ.ਪੀਜ਼ (ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਟੀ),
ਸਮੂਹ ਸਕੂਲ ਮੁਖੀ, ਵੈੱਬ ਸਾਈਟ ਰਾਹੀਂ
ਪੰਜਾਬ।

ਮੀਮੋ ਨੰ. ਸਸਅ/ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਟੀ/2012/91349-91352

ਮਿਤੀ: ਚੰਡੀਗੜ 31.12.2012

ਵਿਸ਼ਾ:- ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਛੇਵੀਂ, ਸੱਤਵੀਂ ਅਤੇ ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਸ਼ੇ ਦਾ ਬੇਸ ਲਾਈਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਵਾਉਣ ਸਬੰਧੀ।

1.0 ਉਪਰੋਕਤ ਵਿਸ਼ੇ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਦੀ ਖੇਚਲ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

2.0 ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਸਮੂਹ ਮਿਡਲ, ਹਾਈ ਅਤੇ ਸੀਨੀਅਰ ਸੈਕੰਡਰੀ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਬੇਸ ਲਾਈਨ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਵਾਉਣ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹੇਠ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ :-

ੳ). ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਿਰਧਾਰਤ ਮੁਲਾਂਕਣ ਟੂਲਜ਼ ਅਨੁਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਚਾਰ ਪੈਰਾਮੀਟਰਜ਼ ਤੇ ਕਰਵਾਈਆ ਜਾਵੇ :-

1) ਗਿਆਨ (Knowledge) 2) ਸਮਝ (Understanding)

3) ਗਿਆਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ (Application) 4) ਕੌਸ਼ਲ (Skill)

ਅ). ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ, ਸਕੂਲਾਂ ਦੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆ ਦੀ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੁਚੀ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂਆਂ ਨੂੰ ਪਰਖਣ ਹਿੱਤ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ।

ੲ). ਇਸ ਮੁਲਾਂਕਣ ਵਿੱਚ ਸਮੂਹ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਕਿਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਨਕਲ ਨਾ ਕਰਨ।

ੳ). ਸਮੂਹ ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿਸ਼ੇ ਦੇ ਅਧਿਆਪਕ ਮਿਤੀ: 1/01/2013 ਤੋਂ 15/01/2013 ਤੱਕ ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਦੀ ਮੁਲਾਂਕਣ ਟੂਲਜ਼ ਰਾਹੀਂ ਸਮੁੱਚਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਮੁਕੰਮਲ ਕਰਕੇ ਉਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਨਾਲ ਨੱਥੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਡੀ.ਆਰ.ਪੀ ਨੂੰ ਭੇਜਣਾ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਗੇ।

ੴ). ਸਮੂਹ ਸਕੂਲਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਮੁਲਾਂਕਣ ਮੁਕੰਮਲ ਹੋਣ ਉਪਰੰਤ ਡੀ.ਆਰ.ਪੀਜ਼ (ਐੱਸ.ਐੱਸ.ਟੀ) ਆਪਣੇ ਜ਼ਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤਿਆਰ ਕਰਕੇ ਮੁੱਖ ਦਫ਼ਤਰ ਨੂੰ ਭੇਜਣਗੇ।

3.0 ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਇੰਨ ਬਿੰਨ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ ਜੀ।

ਸਕੱਤਰ-ਕਮ-ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਸਕੂਲ ਸਿੱਖਿਆ,
ਪੰਜਾਬ

ਨੱਥੀ:

1. ਛੇਵੀਂ, ਸੱਤਵੀਂ ਅਤੇ ਅੱਠਵੀਂ ਜਮਾਤ ਦੇ ਬੇਸ ਲਾਈਨ ਟੂਲਜ਼
2. ਬੇਸ ਲਾਈਨ ਟੈਸਟਿੰਗ ਲਈ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ (ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ-1 ਅਤੇ 2)

ਬੇਸਲਾਈਨ ਟੈਸਟਿੰਗ ਟੂਲ

ਵਿਸ਼ਾ - ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ

ਜਮਾਤ - ਛੇਵੀਂ

ਭੂਗੋਲ

1. ਅਸੀਂ ਕਿਸ ਗ੍ਰਹਿ ਤੇ ਰਹਿੰਦੇ ਹਾਂ? 1
2. ਪੰਜਾਬ ਦੀਆਂ ਦੋ ਮੁੱਖ ਫਸਲਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ? 1
3. ਚਾਰ ਮੁੱਖ ਦਿਸ਼ਾਵਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ? 2
4. ਗਲੋਬ ਨੂੰ ਧਰਤੀ ਦਾ ਮਾਡਲ ਕਿਉਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? 2
5. ਗਰਮੀਆਂ ਅਤੇ ਸਰਦੀਆਂ ਦੇ ਪਹਿਰਾਵੇ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ? 3
6. ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਤੋਂ ਕੀ ਭਾਵ ਹੈ? 3
7. ਗਲੋਬ ਉੱਤੇ ਅਕਸ਼ਾਸ ਅਤੇ ਦਿਸ਼ਾਤਰਾ ਵਿੱਚ ਅੰਤਰ ਦੱਸੋ? 4
8. ਗੁਜਾਰੇਬੰਦੀ ਅਤੇ ਵਪਾਰਿਕ ਖੇਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ? 4

ਇਤਿਹਾਸ

9. ਵਿਰਾਸਤ - ਏ- ਖਾਲਸਾ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ? 1
10. ਆਦਿ ਮਨੁੱਖ ਪਹਿਲਾਂ - ਪਹਿਲ ਕਿਥੇ ਰਹਿੰਦਾ ਸੀ ? 1
11. ਆਦਿ ਮਨੁੱਖ ਨੇ ਅੱਗ ਦੀ ਖੋਜ ਕਿਵੇਂ ਕੀਤੀ ? 2
12. ਸੰਸਾਰ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਪਠਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ? 2
13. ਪਹੀਏ ਦੀ ਖੋਜ ਨੇ ਮਨੁੱਖ ਦੀ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ? 3
14. ਧਰਤੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਭੂ - ਰੂਪਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ? 3
15. ਸੰਸਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿੰਨੇ ਮਹਾਦੀਪ ਹਨ। ਨਾਮ ਦੱਸੋ? 4
16. ਗੁਰੂ ਨਾਨਕ ਦੇਵ ਜੀ ਦੇ ਪਰਮਾਤਮਾ ਬਾਰੇ ਵਿਚਾਰ ਦੱਸੋ? 4

ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ

17. ਗਣਤੰਤਰ ਦਿਵਸ ਕਦੋਂ ਮਨਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? 1
18. ਸਕੂਲ ਦੀ ਸੰਪਤੀ ਪ੍ਰਤੀ ਸਾਡੀ ਕੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ? 2
19. ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਕੀ ਕੰਮ ਹਨ? 3
20. ਸਰਵਜਨਕ ਸੰਪਤੀ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਸੰਪਤੀ ਵਿੱਚ ਕੀ ਅੰਤਰ ਹੈ? 4

ਬੇਸਲਾਈਨ ਟੈਸਟਿੰਗ ਟੂਲ

ਵਿਸ਼ਾ - ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ

ਜਮਾਤ - ਸੱਤਵੀਂ

ਭੂਗੋਲ

1. ਸਾਡੀ ਪ੍ਰਿਥਵੀ ਉਪਰ ਕਿੰਨੇ ਮਹਾਸਾਗਰ ਹਨ? 1
2. ਕਪਾਹ ਲਈ ਕਿਹੜੀ ਮਿਟੀ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਮੰਨੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? 1
3. ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਕਿਹੜੇ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਦੀ ਰਾਜਧਾਨੀ ਹੈ? 2
4. ਸੰਸਾਰ ਦੇ ਸਭ ਤੋਂ ਵੱਡੇ ਅਤੇ ਛੋਟੇ ਮਹਾਂਦੀਪ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ? 2
5. ਸਾਗਰੀ ਪਾਣੀ ਖਾਰਾ ਕਿਉਂ ਹੈ? 3
6. ਧਰਤੀ ਨੂੰ ਭੇਂ ਖੁਰਣ ਤੋਂ ਬਚਾਉਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਉਪਾਅ ਦੱਸੋ? 3
7. ਧਰਤੀ ਤੇ ਮਿੱਟੀ ਦੀ ਮਹੱਤਤਾ ਬਾਰੇ ਦੱਸੋ? 4
8. ਸੂਰਜੀ ਪਰਿਵਾਰ ਬਾਰੇ ਤੁਸੀਂ ਕੀ ਜਾਣਦੇ ਹੋ? 4

ਇਤਿਹਾਸ

9. ਸ਼੍ਰੀ ਹਰਿਮੰਦਰ ਸਾਹਿਬ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਕਿਸ ਸ਼ਹਿਰ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ? 1
10. ਭਾਰਤ ਕਦੇ ਆਜ਼ਾਦ ਹੋਇਆ? 1
11. ਸਿੰਧ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਚਾਰ ਕੇਂਦਰਾਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ? 2
12. ਮੱਧਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਹਿੰਦੂ ਸਮਾਜ ਕਿਹੜੀਆਂ ਚਾਰ ਜਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਸੀ? 2
13. ਮੁਸਲਿਮ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸਤਰੀਆਂ ਦੀ ਹਾਲਤ ਕਿਹੋ ਜਿਹੀ ਸੀ? 3
14. ਤਿੰਨ ਆਜ਼ਾਦੀ ਘੁਲਾਟੀਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ? 3
15. ਸਿੱਖ ਧਰਮ ਦੇ ਦਸ ਗੁਰੂਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ? 4
16. ਸਿੰਧ ਘਾਟੀ ਦੀ ਸੱਭਿਅਤਾ ਦੇ ਪਤਨ ਦੇ ਚਾਰ ਕਾਰਨ ਦੱਸੋ? 4

ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ

17. ਪਿੰਡ ਦੀ ਪੰਚਾਇਤ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ? 1
18. ਨਗਰਪਾਲਿਕਾ ਦੇ ਦੋ ਕੰਮ ਦੱਸੋ? 2
19. ਤਿੰਨ ਸਮਾਜਿਕ ਬੁਰਾਇਆਂ ਦੇ ਨਾਮ ਦੱਸੋ? 3
20. ਤੁਹਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਅਨੁਸਾਰ ਲੜਕੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰਾਬਰ ਅਧਿਕਾਰ ਕਿਉਂ ਮਿਲਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ? 4

ਬੇਸਲਾਈਨ ਟੈਸਟਿੰਗ ਟੂਲ

ਵਿਸ਼ਾ - ਸਮਾਜਿਕ ਵਿਗਿਆਨ

ਜਮਾਤ - ਅੱਠਵੀਂ

ਭੂਗੋਲ

1. ਆਫਤ ਕਿਸ ਨੂੰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ? 1
2. ਆਪਣੇ ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੀ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਫੈਕਟਰੀ ਦਾ ਨਾਮ ਦੱਸੋ? 1
3. ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਪੰਛੀ ਕੀ ਹਨ ਅਤੇ ਕਿੱਥੇ ਆਉਂਦੇ ਹਨ? 2
4. ਕੰਨਿਆ ਭਰੂਣ ਹੱਤਿਆ ਕਿਸ ਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ? 2
5. ਜਨਗਣਨਾ ਕਿਸਨੂੰ ਆਖਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਕਿਨ੍ਹੇ ਸਾਲ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ? 3
6. ਫੈਕਟਰੀਆਂ ਪ੍ਰਦੂਸ਼ਣ ਕਿਵੇਂ ਵਦਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ? 3
7. ਕੁਦਰਤੀ ਆਫਤਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਕੀ ਕੀ ਉਪਾਅ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ? 4
8. ਜੰਗਲੀ ਜੀਵਾਂ ਦੇ ਬਚਾਅ ਲਈ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਕੀ ਕਦਮ ਉਠਾਏ ਹਨ? 4

ਇਤਿਹਾਸ

9. 1857 ਈ, ਦੇ ਵਿਦਰੋਹ ਦਾ ਪਹਿਲਾ ਸ਼ਹੀਦ ਕੌੜ ਸੀ? 1
10. ਸਿੱਖਾਂ ਦੇ ਪੰਜਵੇਂ ਗੁਰੂ ਦਾ ਨਾਂ ਦੱਸੋ? 1
11. ਗੁਰੂ ਗੋਬਿੰਦ ਸਿੰਘ ਜੀ ਦੇ ਚਾਰ ਸ਼ਾਹਿਬਜ਼ਾਦਿਆਂ ਦੇ ਨਾਂ ਦੱਸੋ? 2
12. ਦੁਜੇ ਵਿਆਹ ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਕਦੋਂ ਤੇ ਕਿਸਦੇ ਘਤਨਾਂ ਸਦਕਾ ਲਗਾਈ ਗਈ? 2
13. ਗਦਰ ਪਾਰਟੀ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਕਦੋਂ, ਕਿੱਥੇ ਅਤੇ ਕਿਸ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ? 3
14. ਪੰਜਾਬੀ ਸਮਾਜ ਦੇ ਕੋਈ ਛੇ ਰੀਤੀ ਰਿਵਾਜ ਦੱਸੋ? 3
15. ਸਮਾਜ ਸੁਧਾਰਕਾਂ ਨੇ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਥਾ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਾਨਾ ਕਿਉਂ ਬਣਾਇਆ? 4
16. 1857 ਈ, ਦੇ ਵਿਦਰੋਹ ਦੀਆਂ ਕੋਈ ਚਾਰ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੱਸੋ? 4

ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ

17. ਜਿਲ੍ਹੇ ਦੇ ਮੁੱਖੀ ਨੂੰ ਕੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ? 1
18. ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ? 2
19. ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵਾਂ ਵਿੱਚ ਸੰਬੰਧ ਦੱਸੋ? 3
20. ਸਰਾਬਬੰਦੀ ਦਾ ਕੀ ਅਰਥ ਹੈ? ਇਸਨੂੰ ਕਿਉਂ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ? 4

ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ-1

(ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਆਪਕ ਬੇਸ ਲਾਈਨ ਟੈਸਟਿੰਗ ਦਾ ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਡੀ.ਆਰ.ਪੀ ਨੂੰ ਭੇਜੇਗਾ)
 ਸਮਾਜਿਕ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚੋਂ ਵਿੱਚ ਬੇਸ ਲਾਈਨ ਟੈਸਟਿੰਗ ਲਈ ਪ੍ਰੋਫਾਰਮਾ(ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਤਾ)

ਸਕੂਲ ਦਾ ਨਾਂ:

ਬਲਾਕ:

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ:

ਟੇਬਲ-1

ਲੜੀ ਨੰ.	ਜਮਾਤ	ਗਿਆਨ (Knowledge) ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕ X 100 / ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ X 5	ਸਮਝ (Understanding) ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕ X 100 / ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ X 10	ਕਿਰਿਆ (Application) ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕ X 100 / ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ X 15	ਕੌਸ਼ਲ (Skill) ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀਆਂ ਵਲੋਂ ਕੁੱਲ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅੰਕ X 100 / ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਵਿਦਿਆਰਥੀ X 20
1	ਛੇਵੀਂ				
2	ਸੱਤਵੀਂ				
3	ਅੱਠਵੀਂ				

ਟੇਬਲ-2

ਲੜੀ ਨੰ.	ਜਮਾਤ	ਭੂਗੋਲ (Geography)	ਇਤਿਹਾਸ (History)	ਨਾਗਰਿਕ ਸ਼ਾਸਤਰ (Civics)
1	ਛੇਵੀਂ			
2	ਸੱਤਵੀਂ			
3	ਅੱਠਵੀਂ			

ਸਬੰਧਤ ਅਧਿਆਪਕ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ

ਸਕੂਲ ਮੁਖੀ ਦੇ ਹਸਤਾਖਰ

